

Diagnostika onemocnění ledvin

MUDr. Marta Nedbálková

Anamnéza

- Osobní
  - hledáme ložiska infekce – sinusitida, tonzilitida
  - Systémové choroby
  - Metabolické choroby – diabetes mellitus
  - Cévní choroby – hypertenze
- Rodinná
  - onemocnění ledvin v rodině
- Gynekologická
- Léky – léky od bolesti a některá antibiotika nefrotoxické

Nefrologická anamnéza

Prodělané nemoci ledvin a močových cest:

- Záněty
- Ledvinové kameny
- Krev v moči
- Bílkovina v moči po angíně, v těhotenství
- Onemocnění prostaty

Příznaky onemocnění močových cest

Potíže při močení

- pálení/řezání při močení
- časté nucení na močení
- krev v moči (dočervena zbarvená/ hnědá moč)
- potíže s udržením moči
- bolesti v podbřišku, bolesti v oblasti ledvin/v bederní krajině
- teploty, zimnice u zánětů moč. cest

Fyzikální vyšetření

Celkové vyšetření nemocného

- Otoky nohou a víček u autoimunitních zánětů ledvin nebo při poklesu množství moči při selhání ledvin
- Suché sliznice a snížené napětí kůže při dehydrataci
- Bledost u anémie z nedostatku erythropoetinu
- Kussmaulovo zrychlené a prohloubené dýchání u acidotické urémie
- Zápach dechu po močovině při urémii

Vyšetření ledvin a močových cest

- pohmat = palpace ledvin
- tapottement – úder na bederní krajinu hranou ruky těsně pod žeberním obloukem bolestivost je u zánětů ledvin
- pohmat a poklep močového měchýře – těsně nad symfýzou, ke zjištění bolestivosti nebo většího rezidua (= zbytku moči) v močovém měchýři po vymočení

Posouzení moče

- Barva
  - Světlá – snížená koncentrace moče (pacient hodně pije)
  - Oranžová – při dehydrataci a horečce
  - Tmavá – s bilirubinem při žloutence = při obstrukčním ikteru
  - Růžová – slabší příměs krve v moči
  - Tmavohnědá – masivně krev v moči = makrohematurie
- Zákal – hnis v moči
- Zápach
  - Po shnilých jablkách – u diabetické ketoacidózy
  - Po lécích – endiaron, ATB
- Pěna při větším obsahu bilirubinu nebo bílkoviny
- Množství – oligurie (množství moči pod 500ml/den), anurie (množství moči pod 100ml/den), polyurie (více než 4l moči/den)

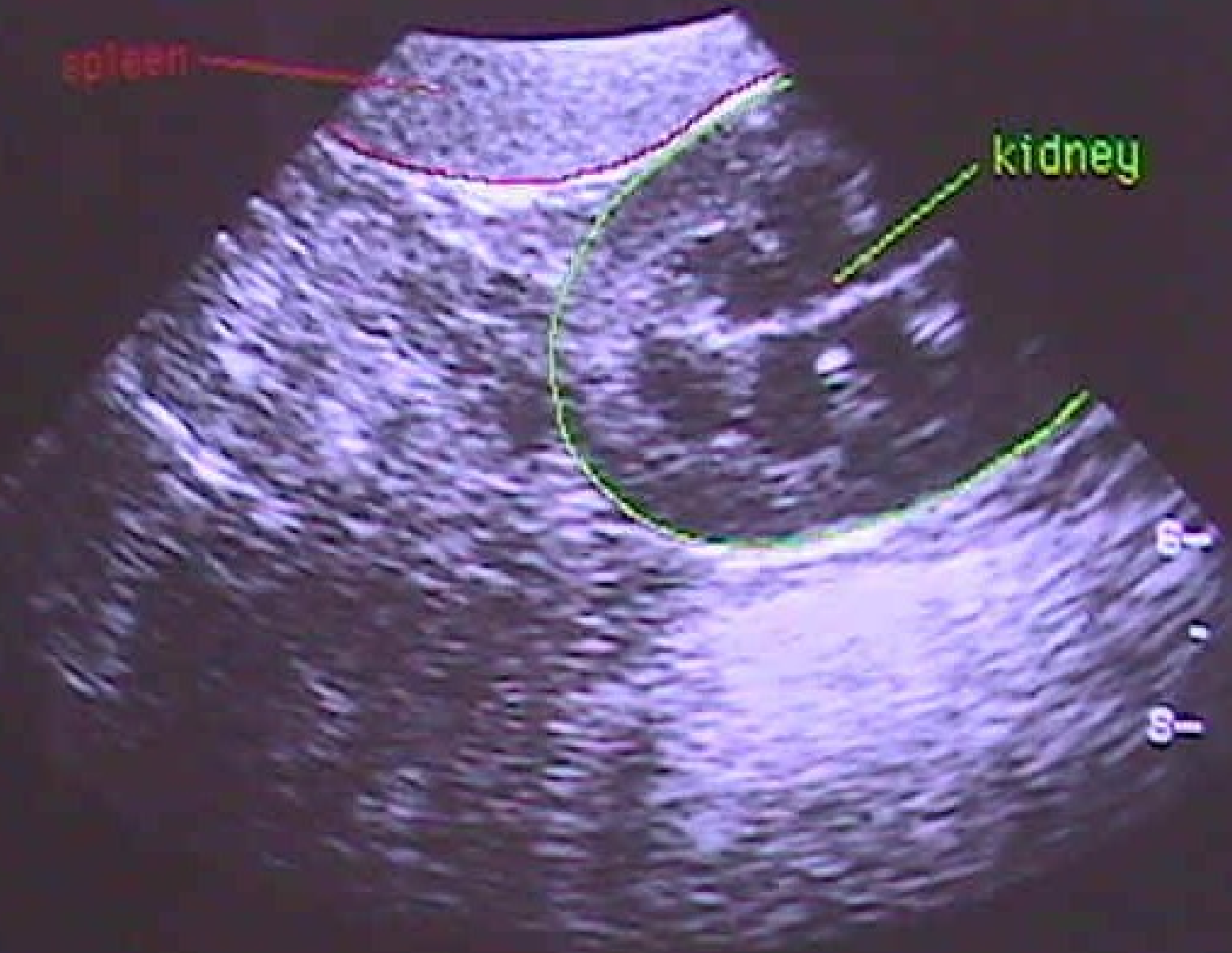
Sonografické vyšetření

- nezatěžující (UZ sonda + gel), nemá kontraindikace
- před vyšetřením vypít 2-3 dcl vody, moč. měchýř naplněný lépe vyšetřitelný, po vymočení se měří reziduum moči v moč. měchýři
- uložení, velikost ledviny, tvar, povrch, šíře kůry, patol. útvary – cysty, hematomy, kameny, nádory, vývodné cesty močové
- dopplerovské vyšetření – průtok renálními cévami

spleen

kidney

Vyšetření ledvin

2. Rentgenové vyšetření

- a) přehledný snímek břicha
- b) intravenózní urografie
- c) renální angiografie

3. CT a magnetická rezonance

- tumory, konkrementy, cysty
- bez nebo s kontrastní látkou

Nativní nefrogram

- prostý snímek
- provádí se vleže
- diagnostikuje RTG kontrastní konkrementy a kalcifikací v ledvině

IVU – intravenózní vylučovací urografie

- zobrazuje anatomickou stavbu močových cest, velikost a tvar ledvin, poruchu transportu moči
- příprava
  - vysvětlení
  - nalačno
- průběh
  - nejprve nativní snímek ledvin
  - pak se aplikuje i.v. kontrastní látka
  - následně se snímkuje ve stanovených časových intervalech
- po vyšetření
  - sledovat celkový stav
  - možnost alergické reakce
  - dostatečná hydratace (i před vyšetřením)

Intravenosní urografie

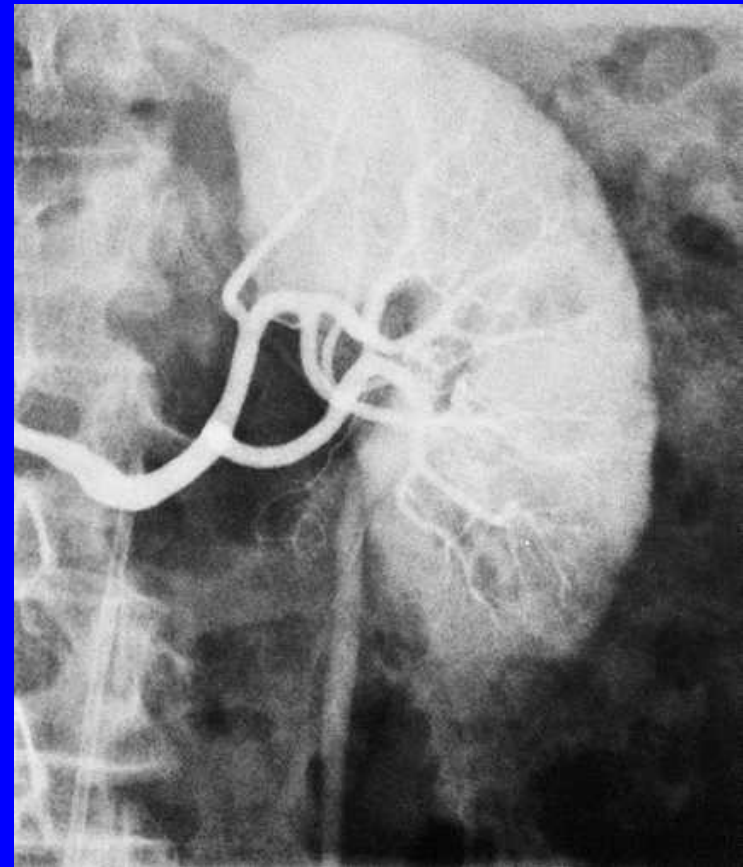

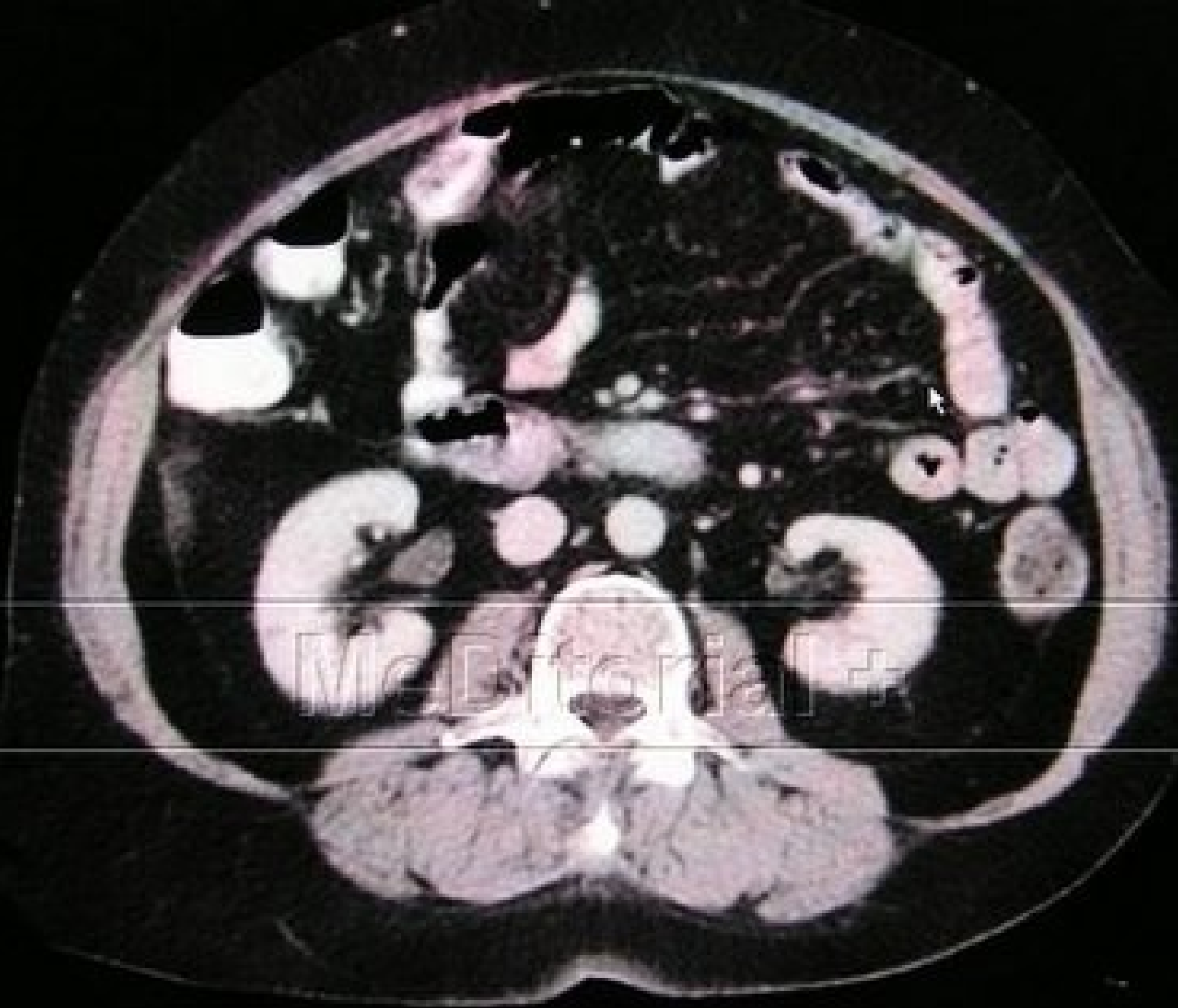
Anatomická anomálie – kolénkový ohyb ureteru

Angiografie ledvin

- vyšetření tepenného nebo žilního řečiště ledvin
- příprava
  - jako u vylučovací urografie
  - + vyšetření krvácivosti a srážlivosti
  - nalačno
  - vyholení třísel
  - i.v. kanyla
- průběh
  - **Seldingerova technika** – přes stehenní tepnu (žil) se zavede cévka do odstupu renálních tepen (žil)
  - nástřik kontrastní látky
  - Snímkování
- po vyšetření
  - klid na lůžku 24 hodin
  - komprese místa vpichu 6 hodin
  - kontrola celkového stavu

Radioizotopové vyšetření ledvin

Scintigrafie ledvin

izotop se podává intravenózně – pacient se vyšetřuje najezený, napitý

- posouzení uložení, velikosti a tvaru ledviny
- přesné stanovení poměru funkce ledvin (% funkce vlevo x vpravo)
- zhodnocení funkce ledvin - měření glomerulární filtrace
- sledování průběhu vylučování radiofarmaka ledvinami a kalichopánvičkovým systémem

Kontraindikací vyšetření je těhotenství!

Biopsie ledviny

Odběr vzorku tkáně ledviny

Indikace:

- Bílkovina v moči nad 3gr./den = nefrotický syndrom (KVP >3g/den , ↓ albumin, ↑ cholesterol)
- Nejasné zhoršování funkce ledvin
- Nejasné akutní selhání funkce ledvin
- Erytrocyty v moči ??
- podezření na nefropatii u systémových chorob

Kontraindikace perkutánní biopsie

- krvácivý stav
- Pacient s 1 ledvinou = solitární ledvina (neplatí u transplantované ledviny)
- nespolupracující pacient
- morbidní obezita
- polycystická degenerace ledvin
- nekorigovaná hypertenze
- akutní infekční zánět ledvin = pyelonefritida

Perkutánní biopsie ledviny:

- před: KO, koagulace, KS, HBsAg ?, UZ ledvin
- dolní pól levé ledviny vleže na břiše
- zaměření ledviny: UZ - dolní pól a hloubka
- biopt. jehly: biopty-gun

Provedení:

perkutánní

- pacient leží na břiše
- lokální anestezie 1% mezokainem
- UZ zaměření a kontrola
- odběr vzorku bioptickou jehlou

Po zákroku

- Pacient leží 24hodin v klidu na lůžku na zádech
- Komprese pytlíkem s pískem
- Pitný režim
- Kontroly TK, tepu 1 hod.
- Kontroly krevního obrazu, koagulace po 3-4 hod.
- Kontroly barvy moči
- UZ kontrola ledviny 2.den k vyloučení hematomu

Onemocnění ledvin

- akutní
- chronická

Chronické onemocnění ledvin

- Zmenšené ledviny pod 10cm
- Anémie
- Vysoká hladina fosforu v séru
- Hypertenze

Akutní nemoci ledvin

- Oligurie (množství moči pod 500ml/24hod.), anurie (množství moči pod 100ml/24hod.)

Akutní selhání ledvin - příčiny

Prerenální 70%

(při šoku, po krvácení, při těžké infekci, popáleninách, srdečním a jaterním selhání, po zvracení a průjmech, stenóza nebo trombóza renální tepny)

Renální 20%

(imunitní zánět ledvin, infekce ledvin, polékové postižení – po antibioticích, po analgeticích)

Postrenální 10%

(ledvinové kameny, nádory, zvětšená prostata)

Snížená funkce ledvin

Renální insuficience:

stadium snížené funkce ledvin,
kdy dochází

k poklesu vylučování
nízkomolekulárních látek do moči
(urea, kreatinin, draslík, fosfor,
sodík)

k poruchám metabolické a endokrinní
funkce ledvin (pokles tvorby
erythropoetinu a vitamínu D v
ledvinách).

Laboratorně:

zvýšené hodnoty

močoviny=urey/s (nad 8mmol/l)

kreatininu/s (nad 110umol/l)

draslíku=kalia/s (nad 5,5mmol/l)

fosforu/s (nad 1,6mmol/l)

Anémie Hb < 110g/l

Selhání ledvin

je stav, kdy funkce ledvin je natolik
snížena, že ledviny nejsou schopny
udržet homeostázu (vyrovnaný stav)
vnitřního prostředí ani za bazálních
podmínek.

V tomto stádiu postižení ledvin **nestačí
konzervativní léčba** (dieta a
medikamentózní léčba).

**Je nutná dialýza nebo transplantace
ledviny.**

Laboratorní nálezy:

Urea/s nad 30mmol/l

Kreatinin/s nad 500-700umol/l

Kalium/s nad 5,5mmol/l

Fosfor/s nad 2,0mmol/l

Anémie: hemoglobin pod 110g/l

Metabolická acidóza: pH pod 7,2

Chronická onemocnění ledvin

- Diabetická nefropatie
- Cévní onemocnění ledvin:
  - ischemická nefropatie
  - hypertenzní nefropatie
- Imunitní záněty ledvin: chronické glomerulonefritidy
- Tubulointericiální nefritidy (infekce, polékové – po analgetících)
- Dědičné choroby (polycystická choroba ledvin)

Diabetická nefropatie

- U diabetiků, nejčastější příčinou selhání ledvin
- Bílkovina v moči
- Klesající funkce ledvin
- Pokud dojde k selhání ledvin, pak dialýza a/nebo transplantace ledviny
- Léčba: zlepšit léčbu diabetu, léčba hypertenze
- Komplikace: nervové, oční, cévní komplikace DM
- Prevence: zlepšení kompenzace diabetu

Ischemická choroba ledvin

- Ateroskleróza/stenóza renálních tepen
- Trombóza, embolie renálních tepen

Jednostranné x oboustranné postižení

Zúžení=stenóza renální tepny

→ pokles funkce ledviny/ledvin, afunkce ledviny

→ hypertenze

Při akutní embolii renální tepny nebo žíly náhlá bolest v postižené oblasti, teploty, zvracení,

u oboustranného postižení oligurie/anurie, pokles funkce ledvin

Vyšetření:

Ultrazvuk – velikost ledvin:

symetrické/asymetrické zmenšení velikosti ledvin při chronickém postižení

Ultrazvukové vyšetření průtoku krve renálními tepnami: Doppler/Duplex

Angiografie renálních tepen

CT angio renálních tepen

MR angio renálních tepen

Léčba:

angioplastika zúžené renální tepny

heparin (nízkomolekulární), antikoagulační léčba

léčba hypertenze

Komplikace: nezvratné selhání ledvin

Hypertenzní nefropatie

Hypertenzní nefroskleróza

- **Benigní:** u 15% hypertoniků
- **Maligní:** u 1% hypertoniků

V moči: **albuminurie,**
proteinurie

U maligní hypertenzní
nefrosklerózy
proteinurie, erytrocyturie,
pokles funkce ledvin až
selhání ledvin.

Projevy hypertenze:

bolest hlavy, poruchy vědomí
poruchy zraku, dušnost, plicní
edém, srdeční selhání.

Změny na tepnách ledvin.

Změny na očním pozadí.

Terapie:

Léčíme hypertenzi:

omezovat solení
antihypertenziva

U pacientů s onemocněním
ledvin cílem TK < 130/80.

Glomerulonefritidy

Imunitně podmíněné záněty glomerulů.

Často v návaznosti na infekce (v krku).

- v moči bílkovina, erytrocyty
- klesá funkce ledvin

Komplikace:

otoky (při velkých ztrátách bílkoviny do moči klesá albumin v séru)

hypertenze

Podle průběhu:

- **Akutní** – akutní ataka většinou i bez léčby odezní a většinou se vyhojí bez následků
- **Rychle progredující** – akutní, bez léčby se rychle snižuje funkce ledvin až k selhání ledvin
- **Chronické** – postupně během měsíců a let se snižuje funkce ledvin

Diagnostika: biopsie ledviny

Léčba: imunosupresiva – Prednison, cyklofosfamid, cyklosporin

Furosemid při otocích

Léčba hypertenze

Glomerulonefritidy

- Vyvolávající faktory: infekce, léky, nádory, očkování
- V některých případech autoantilátky(ANA, anti-dsDNA, ANCA, anti GBM)

Infekce močových cest a ledvin

Rizikové faktory:

1. Strukturální abnormality

- obstrukce močových cest
- močové kameny
- poruchy vyprazdňování močového měchýře: neurogení měchýř
- zvětšená prostata
- močový katetr, nefrostomie, stenty

2. Metabolické a hormonální abnormality:

- **diabetes mellitus**
- **gravida**
- porucha ledvinných funkcí

3. Imunitní poruchy:

- **imunopresivní léčba**
- leukopenie
- **imunodeficiency**

Infekční záněty močového traktu

Akutní nebo chronické

Při postižení ledvin(y) = pyelonefritida

Podle původce:

bakteriální nespecifické (Escherichia coli v 85 %, Proteus, Pseudomonas)

bakteriální specifické (tbc)

Atypické, sexuálně přenosné (Neisseria gonorrhoeae, Chlamydia trachomatis, Ureaplasma urealyticum, Trichomonas vaginalis, Herpes simplex, Candida species)

Pronikají do ledvin

- ascendentní cestou z dolních moč. cest
- hematogenní cestou při sepsi
- z okolí

Infekční záněty močového traktu

Příznaky:

Pálení při močení

Časté nucení malých množství moči s pocitem neúplného vymočení

Neodkladné močení

Teploty

Bolest v podbřišku, v bederní krajině (při infekci ledviny)

Zvracení

Diagnostika: v moči leu, bakterie, bakteriologický nález a citlivost na ATB

Komplikace: urosepse

Infekce močových cest a ledvin

Léčba:

Antibiotika

- Augmentin (Amoksiklav), cotrimoxazol (Biseptol), furantoin, Cipronol

Urologická léčba

- výměna močového katetru, řešení kamenů v močových cestách, léčba zvětšené prostaty

Dieta

- zvýšený příjem tekutin, nedráždivá strava

Tubulointersticiální nefritidy

Onemocní tubulů a intersticia.

Diagnostika: anamnéza
v moči bílkovina, leukocyty
porucha tubulární funkce (porucha koncentrační
schopnosti ledvin) = polyurie (množství moči nad
4l/den)
klesá funkce ledvin

Akutní

Příčiny:

- Léky (antibiotika, analgetika)
- Infekce (Hantavirus, Leptospira)
- Systémová onemocnění
- Idiopatické (bez zjevné příčiny – pravděpodobně imunitní reakce)

Chronické

Příčiny:

- **Infekce:** bakteriální pyelonefritida
- **Léky:** analgetika=ANALGETICKÁ NEFROPATIE
- **Krevní choroby:** myelom
- **Metabolické příčiny:** hyperkalcémie, hyperurikémie
- **Těžké kovy:** olovo, kadmium, arzén, lithium
- **Autoimunitní choroby:** systémový lupus erytematodes
- **Postradiační nefropatie**

Nefrolithiáza = ledvinové kameny

Faktory vzniku močových kamenů:

- **Zvýšené vylučování kalcia, urátů, oxalátů do moči**
- **Snížené množství moči**
(při nedostatečném příjmu tekutin) → zvýšená koncentrace kamenotvorných látek v moči
- **Abnormity močových cest** – obstrukce močových cest, zpomalený odtok a městnění moči v močových cestách

Příznaky:

kolika – bolest v bederní krajině, moč s příměsí krve

Vyšetření:

sonografie

v moči erytrocyty, leukocyty, bakterie,

oxaláty v moči, zvýšené odpady kalcia a kyseliny močové do moči za 24 hod.

Nefrolithiáza = ledvinové kameny

Dieta s omezením kalcia, oxalátů, purinů.

Vysoký obsah oxalátů:

Ořechy, tmavý čaj, kakao, luštěniny
- fazole, pomeranče, grepy,
mrkev, hrozny, červená řepa,
petržel, kopr.

Vysoký obsah purinů

(omezit při urátové lithiáze):

Sardinky, slanečky, maso mladých
zvířat, vnitřnosti, zvěřina,
čokoláda, kakao, luštěniny,
alkohol.

Zvýšený příjem tekutin 2,5-3,5l/den.

Magnézium má ochranný vliv před vznikem močových kamenů.

Urologická léčba:

Extrakorporální litotrypse (drcení
rázovou vlnou).

Urologická operace.

Dědičné a vrozené choroby ledvin

- **Ageneze ledviny** (1 ledvina chybí)
- **Aplazie, dysplazie ledviny** – zmenšená ledvina
- **Podkovovitá ledvina**
- **Ureter duplex** (zdvojený močovod)
- **Megaureter** (rozšířený močovod)
- **Vezikoureterální reflux** (moč se vrací z močového měchýře do pánvičky ledviny a pánvička se rozšiřuje vlivem stagnující moči)
– chirurgická léčba?

Polycystická degenerace ledvin

Polycystická choroba autozomálně dominantní (AD)

- Výskyt v populaci 1:1000 obyvatel
- S věkem se zvyšuje počet a velikost cyst a klesá objem funkční tkáně ledvin
- Ledviny se zvětšují z 12cm až na 25cm – často hmatné v břiše, někdy zvětšený objem břicha

Komplikace:

- Hypertenze
- Močové infekce
- Ledvinové kameny
- Hematurie a bolest břicha (projev prasklé cysty)
- Cysty v játrech
- Mozková aneurysmata s rizikem krváčení do mozku

Snížení funkce ledvin po 20. roku, selhání ledvin po 30. roku věku.

Před transplantací ledviny při objemných polycystických ledvinách vhodná jednostranná nefrektomie (z prostorových důvodů).

Dědičné nemoci ledvin

Alportův syndrom

Výskyt 1:50 000 narozených dětí

Vazba na X chromozom

Krev v moči, bílkovina v moči.

Pokles funkce ledvin po 20. roku věku.

Porucha sluchu.

Nádory ledvin

Grawitzův tumor = karcinom ledviny (adenokarcinom)

Wilmsův tumor (nefroblastom) v dětském věku

Karcinom močového měchýře
Karcinom prostaty

Příznaky:

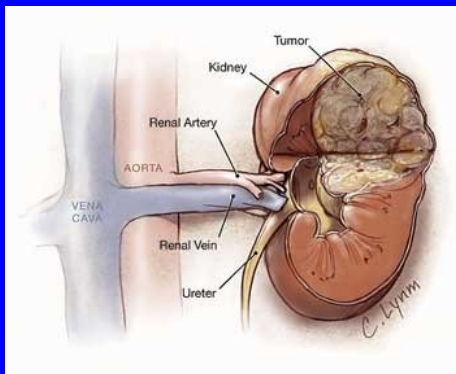
Krev v moči

Bolesti v bederní krajině
=lumbalgie

Celkové příznaky: hubnutí

Stanovní diagnózy: sonografie,
CT

Léčba: chirurgická=urologická,
onkologická

Dieta u onemocnění ledvin

Příjem bílkovin 0,8g/kgTH/den při snížené funkci ledvin, u dialyzovaného pacienta příjem bílkovin 1-1,5g/kgH/den.

Příjem natria omezovat na 7-10g NaCl/den.

Příjem draslíku omezovat při selhání ledvin.

Příjem fosforu omezovat při selhání ledvin.

Příjem tekutin podle stavu: omezovat při otocích a dušnosti, zvýšit při dehydrataci. Bilancovat příjem a výdej tekutin.

Dieta u selhání ledvin

Omezení příjmu draslíku

Potraviny s vysokým obsahem draslíku:

- Ovoce čerstvé, sušené, džusy (zákaz sušeného ovoce u nemočících dialyzovaných pacientů)
- Zelenina, vyluhovat brambory, nevhodné bramborové lupínky, rajčatový protlak
- Houby

Omezení příjmu fosforu

Fosfor obsahují všechny bílkoviny=maso, mléčné výrobky, vejce, luštěniny

Potraviny s vysokým obsahem fosforu:

Mořské ryby, tavené sýry, plísňové a tvrdé sýry, čokoláda, kakao, ořechy, mandle, mák, houby, CocaCola, barevné limonády, instantní nápoje(káva z automatu), sušené mléko

Selhání ledvin

Uremický syndrom

soubor příznaků u nemocných se selháním ledvin, u nichž nebyla včas zahájena dialyzační léčba.

Encefalopatie(zmatenost, neklid, poruchy vědomí, paměti, křeče)

Neuropatie (brnění a neklid nohou, poruchy citivosti, motoriky)

Zažívací potíže (nechutenství, zvracení, průjem, váhový úbytek)

Svědění kůže

Srdeční a cévní příznaky (perikardiální výpotek, kardiomyopatie, hypertrofie levé komory, srdeční selhání, cévní kalcifikace)

Kostní choroba, kalcifikace v měkkých tkáních

Anémie, koagulopatie

Svalová slabost

Sexuální dysfunkce

Selhání ledvin – klinické příznaky

Poruchy **vylučování vody**: pokles množství moči → voda se hromadí v těle → **otoky, dušnost**.

Poruchy **vylučování sodíku=natria do moči**: natrium se hromadí v krvi a těle → spolu s hromaděním vody v těle vede k **hypertenzi**.

Náhrada funkce ledvin

- Dialýza

hemodialýza

3x týdně 3-5 hodin – očištění krve: transport látek z krve do dialyzačního roztoku přes polopropustnou membránu

cévní přístup: arteriovenózní fistule na horní končetině neb kanyla v centrální žíle

peritoneální dialýza

Katetr v břicho – napouští se dialyzační roztok do břicha 4x denně nebo přístrojem v noci

- Transplantace ledviny

Od zemřelého dárce nebo od žijícího příbuzného, transplantovaná ledvina se našívá do podbřišku

Indikace k zahájení dialýzy

Urea > 30mmol/l (norma do 8 mmol/l)

Kreatinin > 600umol/l (u diabetiků >500umol/l) – norma do 84umol/l u žen, do 104umol/l u mužů

Kalium/s >6,0mmol/l (norma 3,5-5,1mmol/l)

Fosfor/s > 2,5mmol/l (norma do 1,45mmol/l)

pH < 7,2mmol/l (norma 7,35-7,45)

Zadržování vody v těle

Uremické příznaky (zažívací potíže, encefalopatie, perikardiální výpotek)

Dialýza v ČR

- celkem **102** dialyzačních středisek
- k 31.12.2010 v dialyzačním léčení celkem **6318** pacientů
- tj. **602 pac.** na 1 milion obyvatel
- peritoneální dialýzou bylo léčeno **498** pacientů (7,8%)
- transplantováno bylo 364 pacientů, z toho 17 ze žijících dárců (4,7%) a 16 kombinovaných Tx ledviny a slinivky

Hemodialýza

Podmínka: trvalý cévní přístup

Kontraindikace: - nesouhlas pacienta
- generalizovaná maligní onemocnění
- nelze vytvořit cévní přístup

Výhody: - možná okamžitě
- vysoce účinná
- lze u nemocných neschopných spolupráce
- provádí specializovaný zdravotnický personál

Nevýhody: - výkyvy vnitřního prostředí
- krevní ztráty
- antikoagulace
- riziko VHB a VHC
- rychlá ztráta zbytkové diurézy
- dietní omezování (K^+ , P^{3-} , tekutiny)
- omezení osobní svobody

Princip hemodialýzy

- **Difuze**

= transport molekul přes polopropustnou membránu podle koncentračního gradientu

transport urey, kreatininu, kalia, fosforu z krve do dialyzačního roztoku

bikarbonát z dialyzačního roztoku do krve

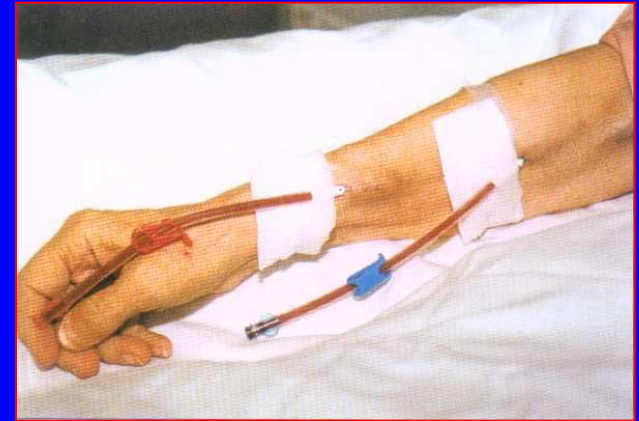
rychlost difuze závisí na koncentraci a molekulární hmotnosti

- **Konvekce**

=ultrafiltrace – transport vody, založený na hydrostatickém (nebo osmotickém) gradientu

Cévní přístup

- šetřit žíly na horních končetinách
  - preferovat odběry z žil na dorzech rukou
  - šetřit žíly nedominantní horní končetiny
  - měnit místa punkce na předloktích

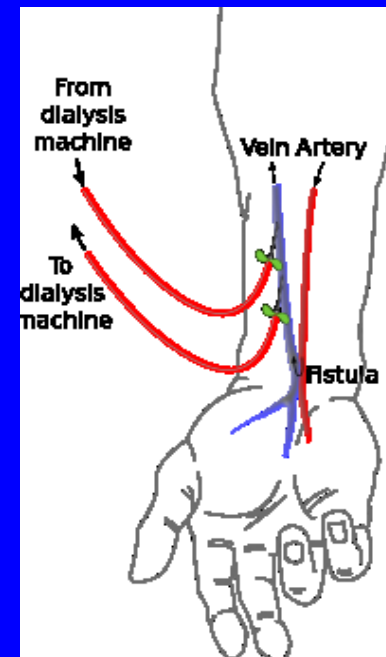
- včasné založení AVF při GF $<30\text{ml/min.} = <0,5\text{ml/s}$
- AVF lze punktovat za 6 týdnů po založení

Cévní přístup

Preferenčně nativní
arteriovenózní fistule

- na předloktí – radiocefalická
- v kubitě – brachiocefalická
(brachiobazilická)

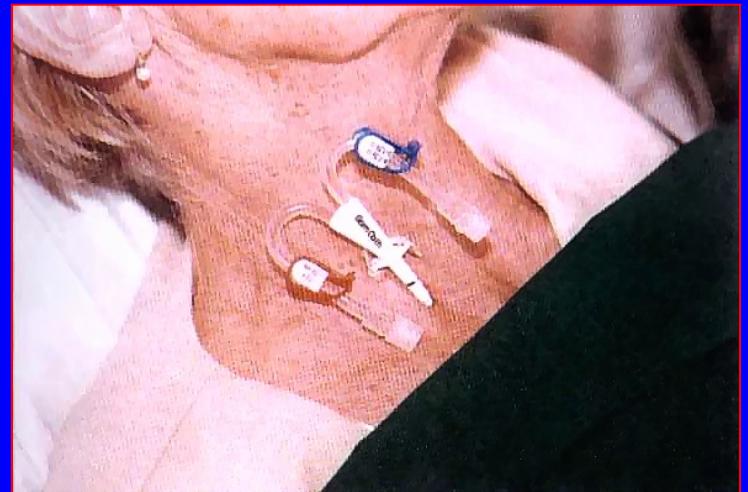
Alternativou arteriovenózní graft

Dialyzační kanyla

- Dočasná dialyzační kanyla
- Permanentní kanyla = permkath

v. jugularis interna
v. suclavia
v. femoralis

Komplikace kanylace: pneumothorax, hemothorax
Riziko kanylové sepse

Hemodialýza

- Frekvence: 2-3x týdně
- Trvání: 3-5 hodin
- Antikoagulace: Heparin, LMWH
- Suchá hmotnost = cílová váha po HD k zajištění eliminace vody u nemočících nemocných

Ordinace hemodialýzy

- **Doba léčby**

- standard 4 hodiny,
- prodloužení na 5-6 hodin – lepší eliminace vody s nižším rizikem hypotenzí, vyšší eliminace P

- **Frekvence**

- 3x týdně, zvýšená frekvence lépe odstraňuje vodu, zlepšuje TK, lepší eliminace solutů

- **Dialyzátory**

- membrány – syntetické, high flux – s většími póry s větším potenciálem eliminace molekul o vyšší hmotnosti, plocha dialyzátoru

Akutní komplikace hemodialýzy

- Hypotenze
- Křeče
- Poruchy vědomí
- Hypertenze
- Arytmie
- Krvácivé komplikace
- Svědění
- Zvracení
- Vzduchová embolie
- First use syndrom
- Dysekvilibrační syndrom

Chronické komplikace hemodialýzy

- Anémie – ztráty krve při mimotělním oběhu, snížená tvorba erythropoetinu při onemocnění ledvin
- Poruchy metabolismu fosforu, vápníku a vitamínu D – kalcifikace cév, svědění
- Poruchy výživy
- Poruchy imunity
- Amyloidóza dialyzační – postižení kloubů, syndrom karpálního tunelu
- Akcelerovaná ateroskleróza

Peritoneální dialýza

metoda náhrady funkce ledvin

intrakorporální metoda očišťování krve

- peritoneum se využívá jako dialyzační membrána
- dialyzační roztok v dutině břišní
- transport nízkomolekulárních látek (urey, kreatininu, elektrolytů) a vody mezi kapilárami peritonea a dialyzačním roztokem v dutině břišní

Kontraindikace peritoneální dialýzy

Absolutní kontraindikace

- anatomické abnormity nedovolující zavést katetr nebo provádět výměny/srůsty
- neoperabilní kýly, brániční kýla
- ztráta funkce peritonea – fibróza, skleróza, adheze
- neschopnost pacienta provádět výměny
  - psychická/fyzická neschopnost provádět výměny (demence, slepota)
  - špatné sociální zázemí
  - porucha jemné motoriky

(Ne)výhody peritoneální dialýzy

Plusy

- Déle zachovalá reziduální diuréza
- Účinnější eliminace středně molekulárních látek
- Nižší spotřeba EPO (nejsou krevní ztráty)
- Bez výkyvů TK
- Není nutný cévní přístup
- Domácí metoda, možnost cestování

Mínusy

- Riziko infekčních komplikací (peritonitida, exit site infekce)
- Dlouhodobá expozice glukózou
- Riziko selhání metody = riziko nedostatečné dávky dialýzy – pomalá eliminace nízkomolekulárních látek
- Riziko nedostatečné eliminace vody
- Riziko vyhoření

Peritoneální dialýza

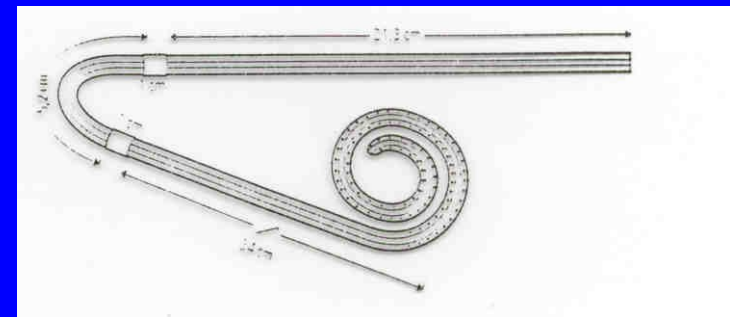
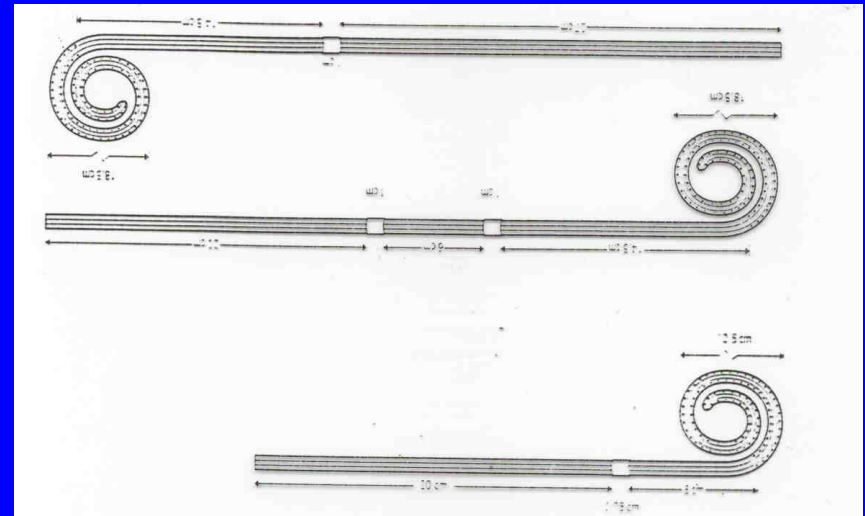
Celosvětově peritoneální dialýzou léčeno
130 000 nemocných.

V EU 2-10% pacientů léčeno PD
ve Velké Británii 36%
v Mexiku 85%
v USA 9%,
v Kanadě 22-36%
na Novém Zélandě 58%

V ČR kolem 500 pacientů na peritoneální dialýze (7 - 8%)

Přístup do dutiny břišní

- Peritoneální katetr Tenckhoffův ze silikonové gumy
- na abdominálním konci stočený, perforovaný, opatřený rtg kontrastním proužkem
- ve stěně břišní fixovaný 2 dakronovými manžetami
- na volném konci napojení na transfer set (vyměnitelný)
- zavádí se 2-4 týdny před zahájením PD

Komplikace peritoneální dialýzy

- Infekční
- Neinfekční

Infekční komplikace

- Peritonitida
- Exit site infekce – infekce v okolí katetru

Transplantace ledvin

- Trvalá ztráta funkce ledvin se nahradí ledvinou dárce
- Výhody: obnoví se i metabolické, endokrinní a regulační funkce ledvin, umožní návrat k běžnému způsobu života, doba přežívání je 2x vyšší než při dialyzačním léčení
- Nevýhody: omezená dostupnost, která je závislá zcela na dárcovství, nutnost udržovací imunosuprese

Kontraindikace transplanace ledviny

- Maligní a aktivní zánětlivá onemocnění
- Drogová závislost včetně alkoholizmu
- Nespolupracující nemocný, nesouhlas
- AIDS/HIV pozitivita
- Pokročilé onemocnění nerenálního původu (srdce, plic, jater)
- Gangréna DK
- BMI > 35

Komplikace po transplantaci ledviny

- Chirurgické
- Urologické
- Infekce všeho druhu
- Metabolické komplikace (potransplantační DM, kostní porucha, hyperlipidémie, obezita)
- Kardiovaskulární
- Malignity

Výsledky transplantací ledvin

10-leté přežívání

- Příjemců: 70-80 %
  - Štěpů: 50-70 %
  - obojí lepší o 20 % při TL od žijícího dárce
-
- Nejčastější příčinou selhání funkce štěpu je úmrtí příjemce a chronická rejekce
  - Nejčastější příčinou úmrtí příjemců jsou kardiovaskulární komplikace (>40%), infekce a malignity